వ్యక్తిత్వం

విడిదిలోకి ప్రవేశించగానే, స్నేహితుల మధ్య కూచుని తాను నవ్వుతూ తనవారిని నవ్విస్తూ ఏదో మాట్లాడుతున్న వరుడు శ్యామసుందరం, మాట్లాడడం ఆపి, లేచి నా కెదురువచ్చి 'రండి, రండి' అంటూ నాకు స్వాగతం పలకడం చూసి నా కెంతో ముచ్చటేసింది. అందానికి అందమూ, మాట తీరుకు తోడు మన్ననా తెలిసిన మంచితనమూ ఉన్న అతనిని చూసి, కళ్యాణి చాలా అదృష్టవంతురాలనుకున్నాను.

"రండి మాస్టారూ!" అంటూ కలెక్టరుగా చేస్తున్న శ్యామసుందరం నన్ను తన స్నేహితుల దగ్గరకు తీసుకుపోయి "వీరు కృష్ణమూర్తిగారు. కాలేజీలో, అదే, మా మామగారు ప్రిన్సిపాలుగా ఉన్న కాలేజీలోనే ఇంగ్లీషులెక్చరరుగా పనిచేస్తున్నారు" అంటూ నన్ను పరిచయం చేశాడు. నన్ను పరిచయం చేసింతర్వాత, "మాస్టారూ! మా స్నేహితులను కూడా పరిచయం చేయనీండి మీకు" అంటూ

నన్నగా నవ్వి "వీరు రెవిన్యూబోర్డు మొదటి మెంబరు నీల కంఠన్‌గారు. వీరు మ్యునిసిపల్ కమీషనర్ ప్రేమ్‌చంద్ గారు. వీరు డిప్యూటీ డైరెక్టరు కామేశంగారు" అంటూ ఒక్కొక్కర్నీ పరిచయం చేశాడు.

శ్యామసుందరం నా చేతులను తన చేతుల్లోకి తీసుకుంటూ "ఇంకొకర్ని పరిచయం చేయాలి మాస్టారూ! మిస్టర్ జేమ్స్, ఇలా రండి. వీరు సుప్రసిద్ధ కళా విమర్శకులు. పత్రికల్లో ఆర్ట్ మీద వీరి వ్యాసాలూ అవీ మీరు చూసే ఉంటారు. మేమిద్దరం చిన్నప్పుడు ఒకచోట చదువుకున్నాం" అంటూ తెల్లగా, పొడుగ్గా ఉండి, నోట్లో పైప్ పెట్టుకొని, దూరంగా కన్పిస్తున్న కొండలవేపూ, పైన పరుగెత్తుతున్న మబ్బులవేపూ చూస్తున్న ఒక లావుపాటి మనిషిని నాకు పరిచయం చేశాడు. నిజానికి నాకు కళనుగురించి ఏమీ తెలీకపోయినా, ఆయన పేరు ఎప్పుడూ వినకపోయినా, అంతమంది పెద్దమనుషుల ముందు వెలితిపడడం ఇష్టంలేక, నా తెలియనితనాన్ని చిరునవ్వుతో కప్పేసి ఆయనతో గాఢంగా కరచాలనం చేశాను.

ఆ తర్వాత ఆయన నావేపు తిరిగి "ఇంత అందమైన దేశాన్ని ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం వొదిలిపెట్టాను" అన్నాడు.

"పోనిలెండి. శ్యామసుందరంగారి వివాహం మూలంగా నైనా మళ్ళీ వచ్చారు" అన్నాను, ఏదో ఒకటి మాట్లాడకపోతే బాగుండదని

"నో. నో. ఐయామ్ వెరీ అన్‌లకీ. నేను చాలా దుర దృష్టవంతుణ్ణండీ! ఇప్పుడే బొంబాయి నుంచి వార్త వచ్చింది. అమ్మగారికేం బావుండలేదట. శ్యామసుందరం గారి కారులో మద్రాసు వెళ్ళి, అక్కణ్ణుంచి విమానంలో బొంబాయి వెళ్ళిపోతాను."

"అయితే పెళ్ళికి ఉండరన్నమాట."

అక్కడ కూచున్న డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారు, నా ప్రశ్న విని కొంచెం నిష్ఠూరంగా "అయినా అర్ధరాత్రి ముహూర్తాలు తప్ప మరేవీ దొరకలేదుటండీ మీకు" అన్నాడు. అని తన హాస్యాన్నికి తనే బిగ్గరగా నవ్వాడు. మిగిలిన వాళ్ళందరూ జేమ్స్‌ను గురించి ఆలోచిస్తున్నారులా వుం", నవ్వడానికి కనీసం ప్రయత్నమైనా చెయ్యలేదు. అంతవరకూ నవ్వులతో కళకళలాడుతూ ఉన్న వాతావరణ మంతా అనుకోకుండా మారిపోయింది. ఉన్నట్టుండి జేమ్స్ ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరచాడు.

"ఇన్ని సంవత్సరాల తర్వాత శ్యామసుందరాన్ని కలుసుకున్నాను. పెళ్ళికి వచ్చినట్లుగా అటెండన్సు కూడా వేయించుకున్నాను. మిసెస్ శ్యామసుందరాన్ని కూడా చూసి, వధూవరు లిద్దరూ ఒకచోట నుంచుని వుండగా, నే తెచ్చిన ప్రెజెంట్‌ని వారి కిచ్చేస్తే ఆ తర్వాత, అవును— ముహూర్తానికి ఉండకపోతినే అన్నబాధ నాకు ఉండదు." అతని గొంతులో ఉన్న తీవ్రత మమ్మల్నందర్నీ వణికించింది. శ్యామసుందరం మొహం గంభీరమైంది. మిగిలినవారంతా కూడా ఆలోచనలో పడ్డారు.

"కృష్ణమూర్తి గారూ!"

నేను ఉలిక్కి పడ్డాను. శ్యామసుందరం నా కళ్ళవేపే చూస్తూ మాట్లాడుతున్నాడు. "మీరు వెళ్ళి కళ్యాణి నిక్కడికి తీసుకురండి. జేమ్స్ అసంతృప్తితో వెళ్ళిపోతే, నాకు చాలా బాధ కలుగుతుంది."

ఈ మాటలు వినగానే విషాదంగా ఉన్న జేమ్స్ మొహంలోకి ఒక్కసారిగా కళవచ్చింది. కుర్చీలోకూర్చున్నవాడల్లా లేచివచ్చి నా చేతులు పట్టుకుడున్నాడు. "ప్లీజ్! అట్లా చేయండి. నాకు టైమూ కలిసొస్తుంది; మనసుకు తృప్తిగా ఇక్కడనుంచీ వెళతాను."

రెవిన్యూబోర్డు మొదటి మెంబరు నీలకంఠన్‌గారు తలాడించారు. మ్యునిసిపల్ కమీషనర్ ప్రేమ్‌చంద్‌గారు నావేపు ఆతృతతో చూశారు. నేను జవాబు చెప్పటానికి తటపటాయిస్తున్నాను. కలెక్టరు శ్యామసుందరం నా సందేహాన్ని గుర్తించాడు. "ఈపని మీరు చేయాలి. ఇప్పుడు మాష్టారూ వెళ్ళిరండి" అన్నాడు. కలెక్టరు శ్యామసుందరం కంఠంలో ఉన్న ఆజ్ఞ నన్ను విచలితుణ్ని చేసింది. పదిహేనేళ్ళుగా చేస్తున్న నా అధ్యాపకత్వ దర్పమంతా అతనిముందు వెలవెలబోగా, మౌనంగా తల వూపి, ఆ విడిదిలో నుండి బయట పడ్డాడు.

నామీద చాలా తమాషా అయిన భారమే మోపబడ్డది. దీన్ని ఎలా విజయవంతం చేయడమో ఆలోచన సాగడంలేదు.

2

"ఇదమ్మా అసలు విషయం" అంటూ సంగతంతా వివరించిన తర్వాత, నా ప్రయత్నం విజయవంత మవుతుందో కాదో అన్న సందేహంతో ఆమె మొహంలోకే పరీక్షగా చూడసాగాను. ఆమె నొసటన దిద్దిన కళ్యాణ తిలకమూ, బుగ్గన పెట్టిన చాదు చుక్కా ఆ నీరెండలో నూత్న సోయగాలను సంతరించుకొంటున్నాయి. మల్లెపూల వాలుజడ వేసుకుని నా ఎదుట నిలబడ్డ నా విద్యార్థిని కళ్యాణి నా అవస్థ చూసి జాలిపడినట్లుగా సన్నని చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆ నవ్వుతో కొండంత ధైర్యంతో "అయితే ఒప్పుకున్నట్టే కద కళ్యాణీ?" అని మళ్లీ అడిగాను. కళ్యాణి నావేపు చూసి అన్నది. "మీరు చెప్పిన మాటను నేను ఎప్పుడు కాదన్నాను మాష్టారూ! ఎప్పుడూ మీరు నా శ్రేయస్సునే కోరుతుంటారని నాకు తెలుసు."

నేను బరువుగా నిట్టూర్చాను. "చదువుకున్నదానివి, పరిస్థితి నర్థంచేసుకున్నదానివి తల్లీ!" అని కొంచెంసేపు ఆగి "మరి బయల్దేరుదామా అమ్మా?" అని అడిగాను.

కళ్యాణి లోపలకు వెళ్ళి ఒకటి, రెండు నిమిషాల్లో తయారై బయటకు వచ్చింది. నేనూ, నవవధువు కళ్యాణి గుమ్మం దాటబోతున్నాం. అక్కడే ఆరుబయట పడక కుర్చీలో పడుకుని ఉన్నారు కన్యాదాత, ప్రిన్సిపాల్ రాజ

శేఖరంగారు. ఎప్పుడో అర్ధరాత్రి ముహూర్తం కావడంతో అత్రుతత కన్పరచని ఆడ పెళ్ళివారి ఇల్లులాగా ప్రశాంతంగా' ఆలోచనా రహితంగా ఉన్నది ఆయన హృదయం.

పెండ్లి కూతురు కళ్యాణి, ఆమె వెంట నేనూ హడా విడిగా బయల్దేరడం చూసి చకితులయ్యా రాయన. తర్జని తోనే నన్ను నిర్దేశిస్తూ అడిగారు

"ఇదేమిటోయ్! అసుర సంధ్యా వేళా అమ్మాయెక్క డికి బయల్దేరిందీ?" ఆయనకు నన్ను ఏమోయ్ అని పిలవ డమే అలవాటు, ఆయన దగ్గర చదువుకున్నాన్నేను. ఆ తర్వాత ఆయన ప్రిన్సిపాలుగా పనిచేస్తున్న కాలేజీలోనే లెక్చరరుగా ఉద్యోగం దొరికింది. ఆయన దగ్గర నేను చదువుకున్నట్లే, మళ్ళీ కళ్యాణి నా దగ్గర 'ఎడ్వాన్సుడు ఇంగ్లీషు' తో బి. ఏ. చదువుకుంది. ఆయనమీద నాకు పితృవాత్సల్యమున్నట్లే, నా మీదా కళ్యాణికి అంతటివాత్స ల్యమూ ఉంది.

"అల్లుడుగారొకసారి అమ్మాయి నక్కడకు తీసుకు రమ్మన్నారండి. వారి స్నేహితుల కొకరికి 'ఇంట్రడ్యూస్' చేయాలట."

ఈ మాట నేనింకా పూర్తన్నా చేయలేదు. ప్రిన్సి పాలుగారి కళ్లు ఎర్రబడడం నేను గమనించాను."

"కళ్యాణీ, నువ్వు లోపలకు వెళ్ళు" అన్నారాయన గంభీరంగా.

కళ్యాణి నావేపు అసహాయంగా చూస్తున్నది. అక్కడనుండి కదలలేదు. ప్రిన్సిపాలు రాజశేఖరంగారు

కంఠం హెచ్చించారు. "నువ్వింకా మిసెస్ శ్యామసుందరానివి కాలేదు. ఇంతరవకూ కుమారి కళ్యాణివే. ఈ క్షణం వరకూ నీకు గార్డియన్‌ని నేనే. నామాట విని లోపలకు వెళ్ళు."

కళ్యాణి కనుకొలకుల్లో నీళ్ళు నిలిచాయి. ఆమెవదనమంతా అరుణారుణమైంది. గిరుక్కున తిరిగి కుమారి కళ్యాణి బి. ఏ. లోపలకు వెళ్ళిపోయింది. ఆమె వెళ్ళడం చూసింతర్వాత, ప్రిన్సిపాలుగారు నా వేపు తిరిగి అన్నారు.

"మనకూ, మన సాంప్రదాయమూ, సంస్కారమూ ఉన్నాయ్ కృష్ణమూర్తీ! ఆ మూడుముళ్ళూ పడనంతవరకూ శ్యామసుందరమూ పరాయి మనిషే మనకు. ఆలోచన లేకుండా అతనన్నాడు కదా అని, మనమూ ఆలోచన లేకుండా ప్రవర్తిస్తామా?"

ప్రిన్సిపాలుగారు ఎంతటి పట్టుదల గల మనిషో నాకు తెలుసు. ఒక నిర్ణయాని కంటూ వచ్చింతర్వాత అటువంటి తరహా మనుష్యుల్తో వాదన వేసుకోవడం అనవసరం. చేయవలసిందల్లా మార్గాంతరం ఆలోచించడమే

ఈ చిక్కు తప్పించుకోవడం విషయమై అనేకానేక ఆలోచనలు నన్ను వివశుణ్ని చేశాయి. చివరికి ధైర్యంచేసి ప్రిన్సిపాలుగారితో ఒకమాట అన్నాను

"ఇంకోపని చేస్తే మాస్టారూ!"

రాజశేఖరంగారు ప్రశ్నార్థకంగానూ, ఆశ్చర్యంతోనూ నావంక చూశారు మా ఇద్దరికీ గల మూడు దశాబ్దాల పరిచయంలోనూ, వారు చెప్పింది శ్రద్ధాళువునై విని,

భక్తితో నే నాచరించడమే కాని, నాకు నేనై వారి కేదీ ఉపదేశించింది లేదు.

ఈనాటికి, నా శిష్యురాలు క్షేమం కోరి, వారికే సలహా చెప్పవలసి వస్తున్నది.

"పోనీ, మనమే ఇక్కడ ఓ పార్టీ ఏర్పాటు చేద్దాం. కలెక్టరుగార్ని, వారి స్నేహితులనూ ఆహ్వానిద్దాం. అమ్మాయి చేత టీ సర్వ్ చేయిద్దాం" నామాట విని ఆయన కన్నులు తళతళలాడడం నేను గమనించాను. ప్రీతిగా ఒక్కసారిగా కళ్ళజోడు తుడుచుకుని "అవును. అది మన డిగ్నిటీకి తగినట్టుగా కూడా ఉంటుంది. అమ్మడితో చెప్పి, పోయి వాళ్ళను పిలుచుకురా" అన్నారు. నాకు వెయ్యి ఏనుగుల బలం వచ్చింది. అడుగులు తడబడే తొందరతో వరుడు విడిదికి వెళ్లాను విడిదికి అల్లంతదూరం ఇవతలగానే శ్యామసుందరం సీరియస్‌గా ఆలోచిస్తూ పరధ్యానంగా ఉండడం గమనించాను. ఆయన దగ్గర ఇంకా నేనేమీ చెప్పలేదు. నన్ను చూడగానే "ప్రిన్సిపల్ రాజశేఖరంగారి కూతురు కుమారి కళ్యాణి ఇక్కడికి రా వీలులేదుకదు మాస్టారూ!" అన్నాడు.

తెల్లబోయాను నేను.

మళ్ళీ అతనే అందుకున్నాడు "గాభరా పడకండి. అక్కడినుండి ఇప్పుడే వచ్చిన మా ప్యూను మీకన్నా ముందే నాకంతా చెప్పాడు."

"అది కాదండీ!" ఏదో సర్ది చెప్పటానికి నా విఫల ప్రయత్నం.

"ఇటు చూడబోతే స్నేహితుల మధ్య చిక్కుపడ్డ నా పరువు, అటు ప్రక్కన కాబోయే మామగారి కరుకుతనం. ఈ డైలమా బావుంది కదండీ!"

"మిష్టర్ సుందరం!" నా గొంతు నాకే క్రొత్తగా ధ్వనిస్తోంది. "నే చెప్పేది కూడా వినండి. ప్రిన్సిపాలుగారో పార్టీ ఎరేంజ్ చేశారు. మీ స్నేహితులు వెళ్ళిపోతుంటే, పార్టీ అన్నా ఇయ్యకపోతే బావుంటుందా చెప్పండి. అక్కడే అమ్మాయిని వాళ్ళకు మీరు చూపించవచ్చు."

"లెక్చరరుగారు మంచి యుక్తే పన్నారు" అతని మాటల్లో వ్యంగ్యమూ, కన్నుల్లో ప్రశంసా ద్యోతక మైనాయి. ఇహ నేనక్కడ నుంచోకుండా లోపలకు వెళ్ళి జేమ్సునూ, తదితర మిత్రులనూ పార్టీకి ఆహ్వానించి, పెళ్ళి కొడుకును వెంటబెట్టుకుని, కన్యాదాత గృహానికి తీసుకు వచ్చాను.

పార్టీ అంతా అతిథులతో సంతృప్తిగా జరుగు తున్నది. మధ్యలో ప్రిన్సిపాలుగారు లోపలకు వెళ్లి కళ్యా ణిని వెంటబెట్టుకుని బయటకు వచ్చారు. కళ్యాణి వదనం మబ్బులు విడిచిన చంద్రుడిలా ఉన్నది. వచ్చి సిగ్గు సిగ్గుగా శ్యామసుందరం కూచున్న సోఫాలోనే ఓ వైపుగా కూర్చు న్నది.

జేమ్స్ వారిద్దర్నీ చూసి ఎంతో ముచ్చట పడిపో యాడు. అక్కడికక్కడే, వారిద్దరూ సోఫాలో కూచున్న

భంగిమనే వో పెన్సిల్ స్కెచ్ వేసి వారికిచ్చాడు. ఆ తర్వాత నవ్వుతూ శ్యామసుందరంతో అన్నాడు:

"చాలా అదృష్టవంతుడివి బ్రదర్ నువ్వు. నరేకాని వధువు పేరేమిటో నేను తెలుసుకోవచ్చునా?"

శ్యామసుందరం గంభీరంగా జవాబిచ్చాడు. "నిర భ్యంతరంగానూ, కుమారి కళ్యాణి బి. ఏ."

రాజశేఖరంగారు ఉలిక్కిపడ్డారు.

జేమ్స్ కూర్చున్న చోటునుంచి లేచి నిలబడి, తన ప్రక్కనే ఉన్న 'పాడ్' లోంచి ఒక చిత్రాన్ని పైకితీశాడు. దానికింద కళ్యాణీ సుందరానికి ఆశీస్సులతో అని వ్రాశాడు. ఆ బొమ్మలో బ్రహ్మదేముడు తన నాల్గు మొహాలతోనూ సరస్వతిని ముద్దాడబోవడం చిత్రించబడి ఉంది. సరస్వతి అలంకరించుకున్న పైటచెంగును పట్టుకుని, నాల్గు వేదాలూ నల్గురు పసికందుల రూపంలో పాలకై పట్టుబట్టడం కన్పి స్తుంది. సరస్వతిలో కళ్యాణి పోలికలూ, బ్రహ్మలో శ్యామ సుందరం పోలికలూ కొట్టవచ్చినట్లున్నాయి.

ఆ చిత్రాన్ని అందుకుని కళ్యాణి ఆనంద సరస్వతే అయింది. ఆమెను చూసి శ్యామసుందరం జేమ్స్‌కు అభివం దనలు తెల్పడమూ మర్చిపోయాడు.

3

లగ్నం పూర్తయింతర్వాత, రెప్పలు కూరుకు పోతూండడంతో, జనానికి కాస్త దూరంగా దొడ్లో వో మూలగా ఉన్న జాజి పందిరి క్రింద మంచం వాల్చుకు పడుకున్నాను. పడుకున్న వెంటనే నాకు తెలీకుండానే నిద్ర పట్టేసింది. ఆ పడుకోవడం, పడుకోవడం మళ్ళీ పొద్దున్న సూర్యుడి నులివెచ్చని కిరణాలు నన్ను జాగరితం చేసే వరకూ లేవలేదు. అక్కడే దంత ధావనాది కార్యక్రమం పూర్తిచేసుకుని, ముందు హాల్లోకి వచ్చేసరికి, వాతావరణమంతా క్రొత్తగా. గంభీరంగా, ఏదో తెలియనితనంతో నాకే నూత్నమై భీతికరమై కన్పించింది.

సంశయిస్తూ మెల్లగా రాజశేఖరంగారి దగ్గరకు వెళ్ళాను. ఆయనో వాలు కుర్చీలో కళ్ళు మూసుకుని పడుకుని ఉన్నారు. ఆయన ఎంతగా దాచుకుందామని ప్రయత్నం చేస్తున్నా వదన దర్పణంలో ఆయన మస్తిష్కం ప్రతిఫలిస్తూనే ఉన్నది.

“మాష్టారూ!”

ఆయన కళ్ళు తెరిచారు.

“ఇట్లా పడుకున్నారేం ఒంటరిగా? ఏవిటి ఆలోచిస్తున్నారు?”

ఆయన దగ్గర్నుంచి పేలవమైన నవ్వే నాకు సమాధానంగా ఎదురైంది. ఆ నవ్వుకు అర్థం నాకు తెలిసిందే. జవాబు చెప్పడం ఇష్టంలేనప్పుడు అట్లా నవ్వేసి, అవతలవాడికిక మాట్లాడే అవకాశం లేకుండా చేస్తుంటా రాయన. ఆయన జవాబు చెప్పరని లోపల 'పిన్ని' గారి దగ్గరకు వెళ్లాను ఆడది కాబట్టి ఆవిడ మొహంలో నీలినీడలు మరింతగా కొట్టవచ్చినట్టు కన్పిస్తున్నాయి.

"ఏమైంది పిన్నిగారూ!" విచిత్రం! పిన్నిగారూ మాట్లాడదు వీళ్ళెవరూ నాకు సమాధానం చెప్పకపోయినా, కనీసం నా విద్యార్థిని, నిన్న మొన్నటివరకూ 'మాస్టారూ!' అంటూ నా వెన్వెంట తిరిగి తన ప్రతి పిచ్చి వూహానూ నాకు తెలిపి నన్నో సర్వజ్ఞుడిగా భావించి తన సందేహాలకు సమాధానాలు తెచ్చుకున్న కళ్యాణి, కాదు, ఈనాడామె శ్రీమతి కళ్యాణి. స్త్రీగా మొట్టమొదట జరిగిన ఈ వైవాహిక సత్కార సందర్భంలో నా సందేహానికి సమాధానం చెప్పకుండా ఉంటుందా? కాని... కాని...

కళ్యాణి తన గదిలో లేదు.

అక్కడ ఉన్న కళ్యాణి స్నేహితురాళ్ళలో ఒకామె నామీద దయతలచినట్లుంది. "ప్రొద్దుట్నుంచి కళ్యాణి కన్పించడంలేదు మాస్టారూ!" అన్నది ఆదుర్దాను కంఠంలో దాచుకొందామని ప్రయత్నం చేస్తూ.

నేను తెల్లబోయాను. "కన్పించకపోవడ మేమిటి?"

కథా నిలయం
3641
శ్రీకాకుళం

గబగబా వాకిట్లోకి వచ్చాను.

రాజశేఖరంగారు, తమ వియ్యంకుడితో ఏదో మాట్లాడుతున్నారు. ఆ వియ్యంకుడి మాటలు పెద్దగా వినబడుతున్నాయి. "మా అబ్బాయి కన్పించడం లేదండి. ముహూర్తమయ్యాం తర్వాత నాకూ కాస్త మాగన్నుగా నిద్రపట్టింది. లేచి చూసేసరికి, 'అబ్బాయేడండీ' అంటూ మా ఆవిడ నాకు ఎదురు వచ్చింది. మొదట్లో ఇక్కడికేమన్నా వచ్చాడేమో అనుకున్నాను. ప్యూనును పంపిస్తే ఇక్కడా లేడని తెలిసింది. నేనే వస్తే, కోడలుపిల్లా కనబడ్డం లేదని మరో కొత్త సంగతి"

నాకో సందేహం లీలగా తోచి, వాకిట్లోకి పరుగెత్తాను.

రాజశేఖరంగారి కారు లేదు. కారు డ్రైవరు వో చాప వేసుకుని షెడ్డులో పడుకుని నిద్ర పోతున్నాడు.

నా అనుమానం స్థిరారణమైంది.

వెంటనే మళ్లీ రాజశేఖరంగారు మాట్లాడుతున్న చోటుకు తిరిగి వచ్చాను. ఆయన నా కళ్ళల్లో వో నిశ్చలతా, నడకలో తొందరపాటూ చూసి, మాటలాపి నావేపు తిరిగి ఏమి టన్నట్లుగా ప్రశ్నార్థకంగా చూశారు.

"మాష్టారూ! మన మేమీ కంగారుపడ నవసరం లేదు. ఇక్కడ అమ్మాయి లేదు; అక్కడ శ్యామసుందరం

లేదు. వాకిట్లో మీ కారు లేదు. కలెక్టరుగారూ, కళ్యాణీ ఆలోచించుకుని ఓ కార్యక్రమం నిర్ణయించుకున్నట్టున్నది."

"నా మాటలు విని వియ్యంకులిద్దరూ వెలతెల బోవడం నేను గమనించాను. ఇహ నే నక్కడ ఉండడం బావుండదని ఈ సంగతి 'పిన్ని' గారితో కూడా చెప్పివస్తానని లోపలకు వెళ్లాను, వారిని తప్పించుకుని.

అప్పటికే గంట తొమ్మిది కావస్తున్నది.

నా మాట విని, 'పిన్ని'గారు కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకుని లేచి వంటింట్లోకి వెళ్ళింది. కళ్యాణీ స్నేహితురాండ్రకందరికీ ఉబుసుపోకకిది మంచి విషయమైంది. పిల్లలుకొందరు గుక్కబట్టి ఏడుస్తున్నారు.

వంటశాలమీద అజమాయిషీ వహిస్తున్న ఓ పూర్వ సువాసిని అక్కడకు వస్తే "పోనీ బాలల బంతి కానీ కూడదు మామ్మగారూ!" అన్నాను.

ఆవిడ ఆ ప్రయత్నంలో నిమగ్నమైంది.

ఒక చెంపన పిల్లలు భోజనా లవుతూండగానే "వాళ్లు వచ్చేసరికి అందరం స్నానాలు చేసి కూచుంటే ఆ తర్వాత ఇహ ఆలస్యం లేకుండా భోజనా లేర్పాటు కానీయచ్చు కదూ" అన్నాను. కొందరికి నా సలహా నచ్చి అంగవస్త్రాలు కట్టుకున్నారు.

సూర్యుడు చీకటిని మింగేసిన ఆకలి చాలక, నడి

పొద్దు త్వర త్వరగా చేరుకుంటున్నాడు. అందరం నవదంప తుల కోసం ఎదురుచూస్తూ కూచున్నాము.

దూరంగా కారు వస్తున్న జాడ - దగ్గరగా కారు శబ్దం.

కారు స్టీరింగు ముందు కలెక్టరుగారే ఉన్నారు. ఆయన ప్రక్కన అందంగా కళ్యాణి, గర్వంగా, సంతోషంగా....

కారు ఆగింతర్వాత, తలుపు తీసి ఒక చేత్తో పట్టుకుని, రెండవచేత్తో కళ్యాణి చేతి నంది పుచ్చుకుని, జాగ్రత్తగా దిగమని చెప్తున్నాడు శ్యామసుందరం.

వరండాలో కూచున్న వయసు దాటిన వియ్యంకు లిద్దరూ చోద్యం చూస్తున్నారు. ఆడంగులందరూ అబ్బుర పడుతున్నారు పిల్లలు గొడవ చేయడం మర్చిపోయారు.

శ్యామసుందరం, కళ్యాణి చిటికెనవ్రేలిని సుతారంగా అంది పుచ్చుకుని, వయసు వయసూ నడిచివచ్చి నట్లుగా లోనికి నడిచివచ్చాడు. అంతసేపు వాళ్ళను చూసిం తర్వాతగాని తేరుకోలేదు బాలాదివృద్ధులు.

"ఎక్కడికి వెళ్లావబ్బాయ్" అన్నాడు శ్యామసుంద రంగారి తండ్రి.

శ్యామసుందరం ఆగాడు. అతనితో కళ్యాణి ఆగింది.

"చెప్పు కళ్యాణీ!" శ్యామసుందరం కళ్యాణి వేపు చూశాడు.

"ఒక పూటకూళ్లామె యింటికి వెళ్ళాం" కళ్యాణిలో చిలిపితనం ఎక్కువైంది.

"అదేమిటి?" ఈసారి ఆశ్చర్యపోవడం వధువు తండ్రి దయింది.

"వెళ్ళడమే కాదు, భోజనం కూడా చేసివచ్చాం" శ్యామసుందరం అందుకున్నాడు.

ఈసారి వరుడి తల్లి చకితురాలు కావలసి వచ్చింది. "అదేమిటి నాయనా?" అని మాత్రం అనగల్గింది.

"అమ్మా!" శ్యామసుందరం గొంతులో ఎంతటి ఆర్ద్రిత ఉన్నది.

"జ్ఞాపకం ఉందా అమ్మా! పదిహేను సంవత్సరాల క్రితం నాన్నగారి పూళ్ళో ఉద్యోగం చేశారు."

"అవునవును. అప్పుడి పూరు కాలేజీలో నువ్వు ఇంటర్మీడియేట్ చదివావు కూడాను" శ్యామసుందరం తండ్రి గారు ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటూ జవాబిచ్చారు

"అవును. అప్పుడే నాకో స్నేహితుడు కూడా ఉండే వాడు. పేరు వామనరావు. నిజంగా వామనుడే అయినా వాడంటే నాకు ప్రాణాధికమైన ఇష్టంగా ఉండేది. వాళ్ళ యింటికి నేను ఎప్పుడు వెళ్ళినా సరే, వాళ్ళమ్మ—అప్పటికే ఆమెకు వో పూటకూళ్ళ హోటలుంది—అదే ఆమె జీవనాధారం. ఏదో ఒకటి నాకు పెట్టకుండా పంపించేది కాదు.

నన్ను చూడగానే మొహమంతా సంతోషం చేసుకునేది. ఇహ వాడు సరేసరి."

"ఏదీ—అతను నీ పెళ్ళికి వచ్చినట్లు లేదు."

"రాలేదు. ఆ సంగతి కనుక్కుందామనే నిన్న సాయంత్రం ఫ్యూనును పంపించాను" శ్యామసుందరం కంఠస్వరం బరువుగా ధ్వనించింది. "వాడు పోయాడట. వాడు పోయిన దుఃఖంలో, అవును మరి, వాడొక్కడే ఆమెకు సంతానం ఆమె మంచం పట్టిందట. అంత దుఃఖం లోనూ నా పెళ్ళివార్త విని ఎంతో ఆనందించి 'ఏమయ్యా! చూస్తున్నావుగా. లేవలేని స్థితి, వాడితో దంపతు లిద్దర్నీ పసుపు బట్టల్లో చూడాలని ఉంది అని చెప్తావ్?' అన్నదట. అందుకని—"

"కళ్యాణిని తీసుకుని మీరు వెళ్లారు" రాజశేఖరం గారు నిష్ఠూరంగా అన్నారు.

శ్యామసుందరం ఆయనవేపు ఒకటి రెండు క్షణాలు నిశ్చలంగా చూశాడు.

"మామగారూ! మీరో సంగతి మర్చిపోయినారు గత అర్ధరాత్రి పన్నెండు గంటల నుంచీ కళ్యాణి, శ్రీమతి కళ్యాణి శ్యామసుందరమైంది. ఇహనుంచీ ఆమె బరువు బాధ్యతలు నావి" అన్నాడు. అని "మీరు వెళ్ళి భోంచేయండి నాన్నగారూ!" అంటూ "కళ్యాణి! నువ్వు కూడా లోలికి వెళ్ళి అందరికీ ఏం కావాలో చూడు" అంటూ తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

రాజశేఖరంగారికి సంతోషమూ, భ్రమమూ రెండు కళ్ళలోనూ ప్రతిఫలిస్తుండడం నేను గమనించాను.

శ్యామసుందరం వ్యక్తిత్వం నన్ను ముగ్ధుణ్ని చేస్తోంది. "అందరి మామగార్లకూ అటువంటి అల్లుళ్లే లభిస్తే..."

"నాన్నా! నిన్నూ మడికట్టుకోమంటుంది పిన్ని గారు" అంటూ పన్నెండేళ్ళు దాటుతున్న మంజుల వచ్చి పిలుస్తున్నది.

నేను మంజుల వేపే చూస్తున్నాను.